

شیوہ سخناسی تفسیر نمونہ

مؤلف: محمد حسن ربانی

شرکت چاپ و نشر بین المملکتی

نام کتاب: شیوه‌شناسی تفسیر نمونه

مؤلف: محمدحسن ربّانی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ روز

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

طراح جلد: مهری ابراهیمی

مسئول تولید: شریف شایسته

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۷۶۸-۹

سرشناسه: ربّانی بیرجندی، محمدحسن، ۱۳۴۳ -

عنوان قرآنی: تفسیر نمونه، شرح

عنوان و نام پدیدآور: شیوه‌شناسی تفسیر نمونه/ محمدحسن ربّانی

مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۷۶۸-۹

وضعیت فهرست نویسی: فای

یادداشت: کتاب حاضر شرح تفسیر نمونه تألیف مکارم شیرازی است.

موضوع: مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ - - تفسیر نمونه - - نقد و تفسیر

موضوع: تفاسیر شیعه - قرن ۱۴

موضوع: Qur'an -- Shiite hermeneutics -- 20th century

شناسه افزوده: مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ - - تفسیر نمونه، شرح

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۲۱۴ ۷۰۷ ت ۹۸/م BP

رده‌بندی دیوبی: ۲۹۷/۱۷۹

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۳۰۶۵۱

شرکت چاپ و نشر بین‌الملل

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۲، طبقه‌ی سوم

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۲۲۹۵۹ - نمابر: ۳۳۱۱۸۶۰۲

فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرق، پلاک ۴ و ۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۱۹۸۰ - نمابر: ۸۸۹۰۳۸۴۳

www.intlpub.ir • Email: intlpub@intlpub.ir

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره‌ی کامپیوتری اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، اقتباس در گیومه در مستندنویسی و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

مقدمه /	۱۱
منابع تفسیر نمونه	۱۱
فصل اوّل: شیوة تفسیر و روش بررسی نمونه / ۱۳	
۱. ذکر ویژگی‌های هر سوره	۱۳
۲. بیان فضیلت سوره	۱۵
۳. ترجمه آیه	۱۷
۴. سبب نزول	۱۷
۵. پرهیز از ذکر اقوال	۲۱
۶. روان نویسی	۲۴
۷. پرهیز از روایات اسرائیلیات	۲۶
۸. بررسی واژگان	۲۸
۹. غافل نماندن از نکات ادبی	۳۲
فصل دوّم: ویژگی‌های درونی تفسیر نمونه / ۳۵	
۱. توجّه به جهات تربیتی	۳۵

۲. پاسخ به سؤالات و شبهات ۳۸
۳. پیوند تفسیر با مسائل تجربی و علمی روز ۴۵
۴. پرداختن به فلسفه برخی احکام ۴۹
۵. مقایسه مباحث فقهی و حقوقی ۵۲
۶. پرهیز از مسائل جنجال‌برانگیز ۵۵
۷. پرهیز از مسائل سست و بی‌دلیل ۵۶
۸. توجه به آیات ۵۹
۹. توجه به تأویل ۶۱
۱۰. شیوه تفسیر آیات فقهی ۶۶
۱۱. مقایسه مباحث قرآنی و عهدین ۷۱
۱۲. نقد برخی آرای تفسیری و اسباب رول دروغین ۷۵
۱۳. پردازش به مسائل استطرادی ولی غیر فقهی ۸۳
۱۴. تأیید مبانی و آرای تفسیری با وقایع روزگار ۸۸

خاتمه / ۹۳

۹۳ بررسی برخی آرای مطرح در تفسیر نمونه

مقدمه

تفسیر نمونه مشتمل بر بیست و یک جلد، زیبا از کار گروهی در حوزه علوم و معارف قرآنی است. بسیاری از برگان بر کار دسته جمعی در حوزه علوم و معارف قرآن تأکید دارند و در سال های اخیر مجموعه های ارزشمندی در معارف قرآن به صورت گروهی سامان یافته، که از جمله می توان به معجم لغات قرآن تألیف گروه قرآن بنیاد پژوهش های آسمان مدنی رضوی اشاره کرد.

مؤلف اصلی تفسیر نمونه آیت الله ناصر مکارم شیرازی می باشد که در سال های اخیر در ردیف مراجع تقلید شیعه قرار گرفته و حتماً در ایران مقلدان فراوانی دارد.

ایشان در سال ۱۳۴۷ ق برابر با ۱۳۰۵ هـ ش، در شهر شیراز دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی و دبیرستانی را در شیراز به پایان رساند^(۱). در سن چهارده سالگی وارد حوزه علمی شیراز شد. حوزه علمی شیراز در ردیف

۱. گلشن ابرار، ج ۸، ص ۴۷۱.

کهن‌ترین حوزه‌های علمیّه ایران بوده و بعد از قم و مشهد آن را می‌توان سؤمین حوزه علمیّه ایران نامید و در عرفان و فلسفه همیشه زبانزد بوده است.

روزگاری شیراز مرکز علوم اسلامی خصوصاً فلسفه و حدیث بود، و عالمانی همچون ملا صدراى شیرازی، سید ماجد بحرانی، فیض کاشانی و ملا عبدالرزاق لاهیجی برای تحصیل و استفاده علوم اسلامی راهی شیراز شده‌اند.

آیت الله مکارم شیرازی با نبوغی که داشت، دروس سطح را در مدت چهار سال با اتمام کفایتین پشت سر گذاشت و در همان دوران تحصیل در هجده سالگی حاشیه‌ای بر کفایة الاصول نوشت، و پس از اتمام سطح در حوزه شیراز برای ادامه تحصیل راهی قم شد و در زمرة شاگردان مرجع برجسته جهان تشیع مرحوم آیت الله حاج حسن بروجردی قرار گرفت. وی در سال ۱۳۶۹ق رهسپار حوزه علمیّه نجف شد و از محضر مراجع و استادان برجسته آن روزگار نجف مانند مرحوم آیت الله سید حسن طباطبائی حکیم، آیت الله سید عبدالهادی شیرازی، و مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم خوئی بهره‌مند شد. در سنّ ۲۴ سالگی به اجتهاد رسید و دو نفر از مراجع بزرگ نجف بر اجتهاد او شهادت دادند. وی در سال ۱۳۷۰ق به ایران بازگشت و در محضر آیت الله بروجردی و سایر مراجع قم فعالانه به امور حوزوی و تفسیر و تدریس پرداخت. وی از پیشگامان انقلاب اسلامی ایران بود و به همین جهت چندین بار به زندان افتاد.

آیت الله مکارم شیرازی با روشن‌بینی که داشت، مجله مکتب اسلام را راه‌اندازی کرد و عده‌ای از فضلاء قم را درگیر فنّ نویسندگی نمود. زنده‌یاد

استاد علی دوانی تعریف می‌کرد که در آن دوره، نوشتن مقاله بسیار سخت بود. حتی حوزه نیز تحمّل آن را نداشت. فضلالی قم در مجلهٔ مکتب اسلام مقاله می‌نوشتند و در نجف آنها را به روزنامه‌نویسی متّهم می‌کردند و این کار را دون شأن یک روحانی می‌دانستند.

مجله مکتب اسلام به دورترین نقاط ایران می‌رفت و بسیاری از مردم خوانندهٔ آن بودند.

آیت الله مکارم تفسیری را پی‌ریزی نمود که بعدها به عنوان تفسیر نمونه معروف شد و در ۲۷ جلد سامان یافت و به زبان عربی با عنوان الأمثل ترجمه و چاپ شد، و به زبان ای انگلیسی و اردو و غیره نیز ترجمه و منتشر شد.

این تفسیر - همان طور که یادآور شدیم - حاصل کار گروهی است، همکاران آیت الله مکارم بدان گونه که در فهرست - مذمهٔ تفسیر یاد شده عبارتند از استادان: محمّد رضا آشتیانی، محمّد جعفر امامی، اسدالله ایمانی، داود الهامی، عبدالرسول حسنی، سید نور الله طباطبائی، محمود عابداللهی، محسن قرائتی و محمّد محمّدی.

در این میان، برخی از شخصیت‌های فوق از نویسندگان فعال کشور - همچون استادان داود الهامی و محسن قرائتی - می‌باشند. برخی همچون استاد محسن قرائتی خود در زمینهٔ تفسیر درخشان و با نوشتن تفسیر نورگامی بلند در ارائهٔ مفاهیم قرآنی برداشت و در برخی جهات تفسیر وی گوی سبقت را از تفسیر نمونه ربود. زیرا این تفسیر بیشترین بهره را از تفسیر نمونه برده، و در حقیقت می‌توان آن را تفسیر کلاسیک تفسیر نمونه نامید.